

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№4 (2)

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026
APREL

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[™]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afrovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

BYUDJET SUBYEKTLARI ISHTIROKINI QISQARTIRISH ASOSIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	16
PhD. Mahmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
MINTAQA IQTISODIYOTI TARMOQLARINI KLASTERLASHTIRISH SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING EMPIRIK MODEL: STATISTIK VA EKONOMETRIK TAHLIL.....	25
Ollokulova Feruza Mansurovna, Abdurahmonov Abdulaziz Maxmudovich	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL OQIMLARI AUDITINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI.....	30
Atamurodov Saidmurad Yaxyoyevich, Sindarova Aziza Musurmon qizi	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHNI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	42
Xasanov Sardor Xazratkulovich	
IQTISODIY O'SISH SIFATI VA UNI KO'RSATKICHLARINING KONSEPTUAL ASOSLARI.....	50
Axmedov Xasanjon Muxamadovich	
IQTISODIY O'SISH SIFATI VA UNI KO'RSATKICHLARINING KONSEPTUAL ASOSLARI.....	55
Axmedov Xasanjon Muxamadovich	
ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KORXONALAR RENTABELLIGIGA TA'SIRI.....	60
Hayitov Jamshid Xolboyevich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	65
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	
DAVLAT SEKTORIDA ICHKI AUDIT FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	70
Xamidova Zarifa Urol qizi	
ISTE'MOL NARXLARI INDEKSINI MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	74
Ismailova Shaxnoza Uktamovna	
XIZMATLAR SEKTORI RIVOJLANISHINING KAMBAG'ALLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASI VA KO'RSATKICHLAR TIZIMI.....	77
Dawletmuratov Adilbay Mirzaboyevich	
BIZNES JARAYONLARINI MONITORING QILISH TIZIMINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	84
Dadajonova Madina Ravshan qizi	
ISTE'MOL NARXLARI INDEKSINI MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	89
Ismailova Shaxnoza Uktamovna	
MINTAQA IQTISODIYOTI TARMOQLARINI KLASTERLASHTIRISH SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING EMPIRIK MODEL: STATISTIK VA EKONOMETRIK TAHLIL.....	94
Ollokulova Feruza Mansurovna, Abdurahmonov Abdulaziz	
ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KORXONALAR RENTABELLIGIGA TA'SIRI.....	100
Hayitov Jamshid Xolboyevich	
IMPROVING THE EFFICIENCY OF BANKS' GREEN FINANCING IN UZBEKISTAN AND KAZAKHSTAN.....	105
Maxmudov Rahimjon	
MAHALLIY BUDJETLAR MUSTAQILLIGINI TAKOMILLASHTIRISH VA YANADA OSHIRISH.....	109
Abduraxmonova Gulmira	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNI SHAKLLANTIRISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR.....	114
Teshabayev Dilmurod Boxodir o'g'li	

FARG 'ONA VILOYATINING INNOVATSION RIVOJLANISHI.....	120
Tuychieva Odina Nabiyevena	
INDICATORS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE "GREEN" ECONOMY.....	131
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICH LARI.....	140
Ortiqov Husan Usmonaliyevich	
KORPORATIV BOSHQARUVNING XALQARO TAJRIBASI VA UNING QIYOSIY TAHLILI.....	144
Shakirova Gulbaxor Sharipdjanovna	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHNI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	149
Xasanov Sardor Xazratkulovich	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING INSTITUSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	156
Odinayev Ravzatullo Asatulloevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MOLIVAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	161
Karimov Alibek Valievich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA FRANCHAYZING TIZIMINI RIVOJLANTIRISHDA PLATFORMA MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	167
Xodjaye Anvar Rasulovich, Nasimov Dilshodbek Hotam o'g'li	
"O'ZBEKISTON GTL" MAHSULOTLARINING FIZIK-KIMYOVIY XOSSALARI VA ULARNI KOMPOUDIRLASH ASOSIDA EKOLOGIK TOZA YOQILG'ILAR OLIISH ISTIQBOLLARI.....	173
Ro'ziyev Aliakbar, Hayitov Ruslan, Mavlonov Shohrux	
HUDUDIY MEHNAT BANDLIGINI TA'MINLASHDA AVTOSERVIS KORXONALARINING ROLI.....	179
Marqayev Xurshid Aliqulovich	
ASOSIY VOSITALAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	183
Zaripova Sayohat Zafarovna	
XIZMATLAR SOHASINI BOSHQARISHDAGI MUAMMOLAR VA YECHIMLAR: AGROTURIZM VA RAQAMLI XIZMATLAR ASOSIDA TAHLIL (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA).....	188
Oktamjonova Gulira'no Ikromjon qizi	
BUXORO VILOYATI UY XO'JALIKLARI HAYOT SIFATI VA IJTIMOIIY-IQTISODIY AHVOLI: SO'ROVNOMA NATIJALARI TAHLILI.....	192
Nizomov Asliddin, Musulmonova Shahlo, Izzatullayeva Ma'mura	
DIRECTIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES..	199
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich	
QORA METALLURGIYA SANOATI VA ULARNING ISHLATILISHI.....	203
Sarimsakov Alisher Ubaydullaevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	209
Yusupov Farhod Adamboyevich	
TASVIRLARDAN YO'L BELGILARINI TANIB OLIISH ALGORITMLARI VA DASTURIY VOSITASINI ISHLAB CHIQISH.....	214
Toyirov Akbar Xasanovich, Yuldoshov Abdurahmon Baxtiyorovich	
OLIY TA'LIMNI MOLIVALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBASI: SINGAPUR MISOLIDA.....	218
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	

MA'LUMOTLARGA ASOSLANGAN TURIZM BOSHQARUVI: O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI.....	222
Ashurova Shaxnoza Almasovna	
DAVLAT XARIDLARI BO'YICHA BYUDJET MABLAG'LARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI ICHKI AUDITNING ANALITIK KO'RSATKICHLARI ASOSIDA BAHOLASH.....	226
Meliboyev Askar Eshmuratovich	
ГЛИНИСТЫЕ СЛАНЦЫ ЦЕНТРАЛЬНОГО И ЮЖНОГО УЗБЕКИСТАНА КАК СЫРЬЕВАЯ СМЕСЬ ДЛЯ ПРОИЗВОДСТВА ПОРТЛАНДЦЕМЕНТА.....	231
Карабаев А.М., Абдуллаева Д.Ф., Абдуллаев У.Х. Андакулова Н.Н.	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА НА ПРОМЫШЛЕННОМ ПРЕДПРИЯТИИ.....	237
Садиков Жахонгир Носирджанович, Даулетмуратова Дилбар Калмуқанмед кизи	
РАЗРАБОТКА МЕХАТРОННОГО МОДУЛЯ ДЛЯ ВЫРАВНИВАНИЯ ПОВЕРХНОСТИ МЕТАЛЛА ПОСЛЕ ЗАЛИВКИ.....	243
Мирджуроев Сарвар Алишер угли	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING TA'SIRI ..	246
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
AGROKLASTERLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING EKONOMETRIK MODELLARI	250
O'rinboev Ulug'bek Otabekovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПОРИСТОЙ СТРУКТУРЫ И ВЛАГОПОГЛОЩАЮЩИХ СВОЙСТВ КОМПОЗИТНОГО ВЯЖУЩЕГО	259
Тургунбаев Уринбек, Шарипова Дилафруз, Худойбердиев Жамшид	
ИССЛЕДОВАНИЕ НАПРЯЖЕННО-ДЕФОРМИРОВАННОГО СОСТОЯНИЯ ЯЧЕЙКИ СВЕТОПРОЗРАЧНОГО ОГРАЖДЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЙСТВИИ ЛОКАЛЬНОЙ СЕЙСМИЧЕСКОЙ НАГРУЗКИ.....	265
Давронов Олимбек, Туляганов Азиз	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARNING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	271
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTNING TURIZMDA MOHIYATI VA AHAMIYATI.....	276
Abdullayeva Zulfiya Izzatovna	
MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARINING BIZNES JARAYONLARINI TAHLIL QILISH VA BAHOLASHNING ZAMONAVIY USULLARI (BPM, LEAN VA SIX SIGMA YONDASHUVLARI MISOLIDA) ..	279
Azimova Maxfuza Rashidovna	
QURILISH SANOATI KORXONALARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ULARNI EKOLOGIK BOSHQARISH TAMOIYILLARI	284
Xolov Xamza Tojiddinovich	
O'ZBEKISTONDA AHOLINI QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BILAN TA'MINLASHNING IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: EKONOMETRIK TAHLIL VA PROGNOZLASH	292
Matjonov Bekjon Ravshonbekovich, Ibragimova Nodira Kadamovna	
A THEORETICAL MODEL LINKING GENDER EQUALITY AND MANAGEMENT EFFICIENCY.....	297
Ochilova Intizor Sadikovna	
QIMMATLI QOG'OZLAR PORTFELIDAN KUTILAYOTGAN DAROMADGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNI EKONOMETRIK MODEL ORQALI BAHOLASH.....	303
Sindarov Fazliddin Kaxramonovich	
MAMLAKAT KIMYO SANOATIDAGI KORXONALAR FAOLIYATIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH JARAYONI VA ULARNING TAHLILI.....	312
Odilova Malika Abdushukur qizi	

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI ISHLAB CHIQRISH SANOATIGA JORIY ETISH	317
Abdivoyitova Sarvinoz Abduxayit qizi, Maxmudov Abrorxon Axmadxonovich	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV HISOB TIZIMINI TASHKIL ETISHNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	321
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION FAOLIGINI OSHIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	326
Dagarov Bekzod Muzaffar o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA RAQOBAT MUHITINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA TENDENSIYALARI.....	332
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
USING ENGINEERING MODELS TO MEASURE SME RISKS IN UZBEKISTAN.....	340
Djumabayeva Dilobar Asatillayevna	
BANK FAOLIYATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ASOSIY MASALALARI.....	347
Yusufov Javohirtshoh Ozod o'g'li, Xolmirzayev Elbek Baxtiyorovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR JARAYONIDA TALABALARNING IJODKORLIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	353
Meyliyeva Shoxista Rustamovna	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	358
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA ELEKTR YORITISH MAHSULOTLARI BOZORINI INNOVATSION LOKALIZATSIYA ASOSIDA RIVOJLANTIRISH: DINAMIKA, TAHLIL VA PROGNOZ	363
Jurayev Murotjon Sotivoldiyevich	
HUUDUDLAR RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH VA REYTINGLASH.....	371
Kosimov Bobir Abdigafarovich	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLUATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	376
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ОСНОВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТРАНСПОРТНОЙ ЛОГИСТИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	383
Мурадов Алишер Курбанбаевич	
ФОРМИРОВАНИЕ БИЗНЕС-ПАРАДИГМЫ АГРОТУРИЗМА КАК УСЛОВИЕ ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	390
Усманова Диляфруз Каршиевна	
WAYS TO IMPROVE THE REGIONAL STRUCTURE OF THE INDUSTRY OF NAVAI REGION	396
Uralov Eliboy Omonovich	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULK SOLIG'INI TAKOMILLASHTIRISHDA SAMARALI XORIJIY TAJRIBA	400
Safarova Shahzoda	
НАЛОГОВОЕ СТИМУЛИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА.....	405
Рафиева Зарина Хусановна	
INDUSTRY 4.0 SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISHNING ILMIY-AMALIY MASALALARI.....	410
Djuraeva Guzal Shavkatovna	

SUG'URTA TASHKILOTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	414
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
TIJORAT BANKLARIDA AKTIVLAR SIFATINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	418
Ruziyev Baxtiyor Salimboyevich	
ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ РАЗВИТИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО СЛОВАРЯ И ЛИДЕРСКИХ КАЧЕСТВ У ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....	425
Рихсибоева Нигора Низомиддин кизи, Тоймухамедова Дилобар Хуснитдиновна	
TURIZM KORXONALARIDA INTEGRATSIYALASHGAN MARKETING KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI.....	434
Sobirjonov Asrorbek Sobitjon o'g'li	
KAM SUV TALABCHAN SEMENT OLIISH UCHUN RATSIONAL TARKIBNI TADQIQ QILISH.....	440
X.V. Yusupov, Babayev Sultonbek Sunnat o'g'li	
ENHANCING THE EFFICIENCY OF ISLAMIC FINANCING MECHANISMS IN EMERGING ECONOMIES: EVIDENCE FROM MURABAHA-BASED INSTRUMENTS AND PUBLIC-PRIVATE INVESTMENT MODELS.....	445
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH OMILLARI.....	453
Ibragimov Husen Ismailovich	
STUDIES ON OBTAINING AZOSUPERPHOSPHATE BY TREATING HIGH-CARBONATE, LOW-GRADE CENTRAL KYZYLKUM PHOSPHORITES WITH VARIOUS DOSAGES OF AMMONIUM SULFATE AND SULFURIC ACID.....	457
Saidov Hakimboy O'rinboyevich	
HUDUDIIY SANOAT ISHLAB CHIQARISHNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH OMILLARI.....	463
Avliyaqulov Xudoyberdi, Ollokulova Feruza Mansurovna	
NAVOIY VILOYATI SANOATI RIVOJLANISHINI BANDLIK VA INVESTITSIYA OQIMLARI ASOSIDA MODELLASHTIRISH.....	466
Baqoyev Husan Nuriddinovich	
TURIZM KORXONALARIDA INTEGRATSIYALASHGAN MARKETING KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARI.....	474
Sobirjonov Asrorbek Sobitjon o'g'li	
YER VA SUV RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING IQTISODIIY MEKANIZMLARI VA INTEGRAL KO'RSATKICHLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	480
Rustamov Umidjon Xayitboyevich	
AGROKLASTERLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING EKONOMETRIK MODELLARI.....	485
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich	
TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMLARIDA XARAJATLARNI KAMAYTIRISH VA SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY YO'LLARI.....	494
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li, Saydullayeva Dilnoza Komil qizi	
BENTONIT YORDAMIDA ISHLATILGAN TURBINA MOYLARINI TOZALASH ASOSIDA BAZAVIY MOY OLIISH IMKONIYATLARI.....	502
Salomatov Behruz To'ymurodovich, Panoyev Nodir Shavkatovich, Safarov Jasur Alijon o'g'li	
INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARIDA QAROR QABUL QILISH VA KOMMUNIKATSIYA SAMARADORLIGI.....	506
Sotvoldiyeva Xurliqo G'ayratjon qizi	

CHEMICAL-MINERALOGICAL CHARACTERIZATION AND DRY BENEFICIATION TECHNOLOGY OF FELDSPAR FROM THE SULTAN UVAYS DEPOSIT	512
Buranova Dinara Baxtiyarovna	
TRANSPORT LOGISTIKASIDA AVTOMOBIL TRANSPORTI ORQALI YUK TASHISH JARAYONIDAGI TAVAKKALCHILIKLARNI SUG'URTALASHNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	520
Jabborov Islom Xusan o'g'li	
MAGNIT O'ZAGI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORLARDA MEXANIK ZO'RIQISH VA ISROFLARNI KAMAYTIRISH HAMDA TEXNIK-IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MAQSADIDA ELLIPS KESIMNING OPTIMAL PARAMETRLARINI TANLASH.....	524
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ОТ ДЕКЛАРАЦИЙ К ДЕЙСТВИЮ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ БАРЬЕРЫ РЕАЛИЗАЦИИ ЦЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	531
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
ISSIQLIK ELEKTR STANSIYALARI ISHINI SUN'IY INTELLEKT ORQALI BASHORAT QILISH VA YAXSHILASH.....	536
Axmadjonov Ixtiyorjon Rovshanjon o'g'li, Umurzakova Dilnoza Maxamadjanovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI QAYTARISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH: RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTON UCHUN RISKGA ASOSLANGAN MODEL	542
Tuxliyev Bozor Karimovich, Dusiyarov Sherzod Xolmuratovich	
O'ZBEKISTONDA AGROFOTOVOLTAIKA: ILMIY-AMALIY RIVOJLANISH, PILOT LOYIHALAR VALIDATSIYASI VA ME'YORIY-HUQUQIY ISTIQBOLLAR	552
Shog'o'chqorov Sanjar Qodir o'g'li	
MINTAQAVIY INFRATUZILMANING IJTIMOYIY TABAQALASHUVGA TA'SIRINI BAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI	563
Babjanova Dilfuza Abdurasulovna	
SANOAT KORXONALARIDA KLASTERLASHUV JARAYONLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI PLATFORMALARNING AHAMIYATI	568
Xusanova Malohat Mingnorovna	
ПРИМЕНЕНИЕ АЛГОРИТМИЧЕСКОГО ПОДХОДА В ФИНАНСОВОМ УЧЁТЕ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЗАТРАТ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ НЕФТЕГАЗОПЕРЕРАБОТКИ.....	574
Икрамова Хилола Ровшан кизи	
SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISH.....	583
Nurova Farog'at Salohiddin qizi	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA XARAJATLAR SAMARADORLIGINI TA'MINLASHDA AUTSORSING VA AUTSTAFFINGDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI	590
Fayzullayev Nurulla Baxromovich	
TIJORAT BANKLARIDA YASHIL DEPOZITLAR VA YASHIL KREDITLAR HAJMINI OSHIRISH YO'LLARI .	596
Berdiyev Akram O'ktamovich	
AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI	601
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi	
DAVLATNING IJTIMOYIY SOHA MUASSASALARI MOLIVAVIY RESURSLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH	608
Hasanov To'liqin Axmatovich	

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISH MARKAZLARINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	616
Urazov Sadulla Shodiyevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TASHQI SAVDOSINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	621
Turayev Abduvoxid Kuldashevich	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ORQALI INDIVIDUAL SPORTCHILARNI TAYYORLASH TIZIMI BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	625
Junaydullaev Mels Asliddin o'g'li	
ECONOMIC SOLUTIONS OF THE COLLECTOR SYSTEM FOR THE EFFECTIVE USE OF THE UNDERGROUND ENVIRONMENT IN URBAN PLANNING.....	630
Usmonov Quvvat Turdievich, Orazbayeva Nazokat Maksetovna, Usmonova Madina Quvvat qizi	
SUN'IY INTELLEKT VA MASHINALI O'RGANISH TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINI HUDUDLAR VA TARMOQLAR KESIMIDA TAHLIL QILISH.....	635
Muxamadjonova Durdona Adashboy qizi	

SUN'YIY INTELEKT VA MASHINALI O'RGANISH TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINI HUDUDLAR VA TARMOQLAR KESIMIDA TAHLIL QILISH

Muxamadjonova Durdona Adashboy qizi

Farg'ona davlat texnika universiteti

Moliya va buxgalteriya hisobi kafedrasida katta o'qituvchisi i.f.f.d.

E-mail: d.razzoqova@fstu.uz

Annotatsiya. Mazkur maqolada sun'iy intellekt va mashinali o'rganish texnologiyalaridan foydalangan holda korxonalar moliyaviy holatini hududlar va tarmoqlar kesimida tahlil qilish masalalari o'rganilgan. Tadqiqotda an'anaviy moliyaviy tahlil usullarining cheklovlari asoslab berilib, zamonaviy raqamli yondashuvlarning ustunliklari yoritilgan. Statistik va iqtisodiy-matematik usullar hamda mashinali o'rganish algoritmlari yordamida korxonalar moliyaviy ko'rsatkichlari baholanib, ularning o'zaro bog'liqligi aniqlashtirildi. Natijalar hududlar va tarmoqlar kesimida sezilarli tafovutlar mavjudligini ko'rsatdi. Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalarining moliyaviy risklarni prognozlash va boshqaruv qarorlarini qabul qilishdagi ahamiyati asoslab berildi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, mashinali o'rganish, moliyaviy tahlil, raqamli iqtisodiyot, hududiy tahlil, tarmoq tahlili, Big Data, prognozlash.

Аннотация. В данной статье рассматриваются вопросы анализа финансового состояния предприятий с использованием технологий искусственного интеллекта и машинного обучения в разрезе регионов и отраслей. Обоснованы ограничения традиционных методов финансового анализа и раскрыты преимущества современных цифровых подходов. С применением статистических и экономико-математических методов, а также алгоритмов машинного обучения оценены финансовые показатели предприятий и выявлены их взаимосвязи. Результаты показали наличие существенных различий в региональном и отраслевом разрезе. Также обоснована значимость технологий искусственного интеллекта в прогнозировании финансовых рисков и принятии управленческих решений.

Ключевые слова: искусственный интеллект, машинное обучение, финансовый анализ, цифровая экономика, региональный анализ, отраслевой анализ, Big Data, прогнозирование.

Annotation. This article examines the analysis of enterprises' financial performance using artificial intelligence and machine learning technologies across regions and industries. The limitations of traditional financial analysis methods are identified, while the advantages of modern digital approaches are highlighted. Statistical and econometric methods, along with machine learning algorithms, are applied to evaluate financial indicators and determine their interrelationships. The results reveal significant differences across regional and sectoral dimensions. Furthermore, the importance of artificial intelligence in financial risk forecasting and managerial decision-making is substantiated.

Keywords: artificial intelligence, machine learning, financial analysis, digital economy, regional analysis, sectoral analysis, Big Data, forecasting.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyotda raqamli transformatsiya jarayonlari chuqurlashib borar ekan, xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatini samarali boshqarish va ularning moliyaviy holatini kompleks baholash masalasi yangi yondashuvlarni talab etmoqda. Ayniqsa, korxonalar faoliyatini hududlar va tarmoqlar kesimida tahlil qilishda an'anaviy statistik usullar ko'p hollarda yetarli natija bermaydi. Bu esa katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash, yashirin bog'liqliklarni aniqlash hamda prognozlash imkonini beruvchi sun'iy intellekt va mashinali o'rganish texnologiyalarini qo'llash zaruratini yuzaga keltiradi.

O'zbekiston Respublikasida raqamli iqtisodiyotga o'tish jarayoni davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida shakllantirilgan. Xususan, "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash to'g'risidagi Prezident farmonida iqtisodiyot tarmoqlarida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish, boshqaruv va ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish hamda ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish tizimini rivojlantirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan [1]. Ushbu hujjatda hududlar va tarmoqlarni raqamli transformatsiya qilish bo'yicha aniq dasturlar ishlab chiqilgan bo'lib, ular iqtisodiy tahlilni yangi bosqichga ko'tarishga xizmat qiladi.

Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirishga qaratilgan alohida qarorlar ham qabul qilingan. Jumladan, sun'iy intellektni joriy etish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risidagi qarorda iqtisodiyotning turli sohalarida, xususan, moliyaviy tahlil va prognozlashda zamonaviy algoritmlardan foydalanish zarurligi ta'kidlangan [2]. Mazkur yondashuv korxonalar moliyaviy holatini chuqur tahlil qilish, ularning risk darajasini aniqlash hamda samarali boshqaruv qarorlarini ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shavkat Mirziyoyev o'z nutqlarida ham raqamli texnologiyalarni iqtisodiyotga keng joriy etish masalasiga alohida urg'u berib, "raqamli bilim va zamonaviy texnologiyalar iqtisodiy taraqqiyotning eng muhim omillaridan biridir", deya ta'kidlaydi [3]. Ushbu fikr sun'iy intellekt va mashinali o'rganish texnologiyalarining iqtisodiy tahlildagi o'rmini asoslashda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Ushbu tadqiqotning dolzarbligi, avvalo, korxonalar moliyaviy holatini hududiy va tarmoq kesimida kompleks baholash zarurati bilan izohlanadi. Amaldagi tahlil tizimlari ko'pincha alohida ko'rsatkichlar doirasida cheklanib qoladi va tizimli yondashuv yetishmaydi. Natijada iqtisodiy nomutanosibliklar, hududlar o'rtasidagi tafovutlar hamda tarmoqlar kesimidagi samaradorlik darajasi yetarli darajada aniqlanmaydi. Sun'iy intellekt texnologiyalari esa katta ma'lumotlar (Big Data)ni qayta ishlash orqali ushbu muammolarni bartaraf etish imkonini beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda sun'iy intellekt (SI) va mashinali o'rganish texnologiyalarining iqtisodiy tizimlarga, xususan, korxonalar moliyaviy holatini tahlil qilish jarayonlariga ta'siri sezilarli darajada ortib bormoqda. Ushbu yo'nalishdagi ilmiy tadqiqotlar raqamli texnologiyalar asosida tahlil jarayonlarini optimallashtirish hamda prognozlash aniqligini oshirish imkoniyatlarini kengaytirayotganini ko'rsatadi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida operativ (tezkor) tahlil tizimlari zamonaviy axborot texnologiyalari bilan uyg'unlashgan holda rivojlanmoqda. Xususan, H. A. Abdurazzoqov, X. R. Rustamova va B. M. Mahmudov ta'kidlaganidek, Big Data, bulutli texnologiyalar hamda biznes-analitika vositalari yordamida real vaqt rejimida iqtisodiy ko'rsatkichlarni tahlil qilish va boshqaruv qarorlarini qabul qilish samaradorligi oshmoqda. Bu esa korxonalar moliyaviy barqarorligini baholashda yangi imkoniyatlar yaratadi.

Mahalliy tadqiqotlarda sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyot tarmoqlariga ta'siri keng yoritilgan. I. S. Latifovich fikriga ko'ra, SI texnologiyalari ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarida samaradorlikni oshirish, resurslardan oqilona foydalanish hamda xarajatlarni qisqartirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ushbu texnologiyalarni joriy etish mehnat bozori va ijtimoiy muhitga ham sezilarli ta'sir ko'rsatishi qayd etiladi.

Xorijiy olimlar tadqiqotlarida sun'iy intellektning biznes jarayonlariga kompleks ta'siri asoslab berilgan. Jumladan, N. V. Gorodnova tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda SI algoritmlarining ishlab chiqarish va boshqaruv jarayonlarini optimallashtirishi, korxonalar faoliyati samaradorligini oshirishi hamda raqamli transformatsiyani jadallashtirishi ko'rsatib o'tilgan. Shu bilan birga, texnologik xavflar va axborot xavfsizligi masalalari ham dolzarb muammo sifatida e'tirof etiladi.

Moliyaviy menejment sohasida SI texnologiyalarining qo'llanilishi alohida ahamiyat kasb etadi. F. A. Bednenko tadqiqotlariga ko'ra, sun'iy intellekt katta hajmdagi moliyaviy ma'lumotlarni tahlil qilish, prognozlash hamda risklarni aniqlash imkonini berib, moliyaviy boshqaruv sifatini sezilarli darajada oshiradi. Bu esa korxonalar faoliyatida strategik qarorlar qabul qilishni yanada samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Mashinali o'rganish metodlarining iqtisodiy tahlildagi o'rni ham muhim hisoblanadi. E. S. Paramonov, K. A. Ivantsov va V. A. Mironchuk o'z tadqiqotlarida mashinali o'rganish algoritmlarining iqtisodiy jarayonlarni modellashtirish, prognozlash hamda ma'lumotlarni segmentatsiya qilishdagi yuqori samaradorligini asoslab bergan. Xususan, A. L. Osipov va I. A. Soboleva tomonidan qo'llanilgan K-means klasterlash usuli hududlar

kesimida iqtisodiy ko'rsatkichlarni guruhlash va tahlil qilish imkonini beradi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida buxgalteriya hisobi va moliyaviy hisobot tizimlarining transformatsiyasi ilmiy adabiyotlarda alohida e'tibor qaratilayotgan muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi. An'anaviy hisob tizimlaridan raqamli platformalarga o'tish jarayoni nafaqat ma'lumotlarni qayta ishlash tezligini oshirmoqda, balki ularning aniqligi, ishonchligi va shaffofligini ham sezilarli darajada yaxshilamoqda. Xususan, D. A. Razzaqova ta'kidlaganidek, raqamli texnologiyalarni buxgalteriya tizimiga joriy etish natijasida moliyaviy axborotlarni shakllantirish, qayta ishlash va taqdim etish jarayonlari avtomatlashtiriladi hamda inson omili bilan bog'liq xatoliklar kamayadi.

Shuningdek, D. A. Razzaqova tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda buxgalteriya hisobini avtomatlashtirishning amaliy jihatlari chuqur tahlil qilinib, zamonaviy axborot tizimlari (bulutli texnologiyalar, ERP tizimlari va raqamli platformalar) yordamida moliyaviy ma'lumotlarni real vaqt rejimida monitoring qilish imkoniyati mavjudligi asoslab berilgan. Bunday tizimlar orqali korxonalar moliyaviy holatini tezkor baholash, likvidlik darajasini aniqlash hamda xarajatlar va daromadlar dinamikasini tahlil qilish imkoniga ega bo'ladi.

O'zbekiston iqtisodiyoti misolida olib borilgan tadqiqotlar ham sun'iy intellektning muhim ahamiyatini tasdiqlaydi. D. Qurbanov fikriga ko'ra, SI texnologiyalari milliy iqtisodiyotda mehnat unumdorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish hamda resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi. Shu bilan birga, infratuzilma yetishmovchiligi, ma'lumotlar sifati va malakali kadrlar masalasi asosiy muammolar sifatida qayd etiladi.

Sanoat korxonalarini boshqarishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish masalalari B. X. Muradov va O. A. Mamutov tomonidan chuqur o'rganilgan bo'lib, ularning tadqiqotlarida SI asosidagi boshqaruv tizimlari ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirishda muhim omil sifatida talqin etiladi. Mualliflar fikriga ko'ra, sun'iy intellekt algoritmlaridan foydalanish orqali korxonalarda qaror qabul qilish jarayonining aniqligi va tezkorligi sezilarli darajada oshadi, bu esa boshqaruv samaradorligini kuchaytiradi.

Shuningdek, korporativ moliya sohasida sun'iy intellektdan foydalanish masalalari O. Abdiyev tomonidan tadqiq etilgan bo'lib, u mashinali o'rganish algoritmlarining investitsiya loyihalarini baholash, risklarni aniqlash hamda moliyaviy strategiyalarni ishlab chiqishda muhim vosita ekanligini ta'kidlaydi.

Yuqoridagi ilmiy tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt va mashinali o'rganish texnologiyalari korxonalar moliyaviy holatini tahlil qilishda yuqori samaradorlikka ega. Ushbu texnologiyalar hududlar va tarmoqlar kesimida chuqur tahlil o'tkazish imkonini beradi, biroq ularni joriy etishda infratuzilma va kadrlar bilan bog'liq muammolarni hal etish zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda korxonalar moliyaviy holatini hududlar va tarmoqlar kesimida tahlil qilish hamda sun'iy intellekt (SI) va mashinali o'rganish (ML) texnologiyalarining samaradorligini baholash uchun kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot metodologiyasi o'z ichiga nazariy, empirik va iqtisodiy-matematik usullarni qamrab oladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Zamonaviy raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalar moliyaviy holatini tahlil qilish jarayoni tubdan yangilanib, sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarilmoqda. An'anaviy moliyaviy tahlil usullari asosan tarixiy ma'lumotlarga tayanib, statik baholashni amalga oshirgan bo'lsa, bugungi kunda sun'iy intellekt (SI) va mashinaviy o'rganish (ML) texnologiyalari yordamida dinamik, real vaqt rejimida ishlovchi va prognozlash imkoniyatiga ega tizimlar shakllanmoqda. Bu esa korxonalar faoliyatini faqat o'tmish natijalari asosida emas, balki kelajakdagi ehtimoliy ssenariylar asosida baholash imkonini yaratadi [15].

Ayniqsa, katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data) bilan ishlash imkoniyati moliyaviy tahlil sifatini sezilarli darajada oshirmoqda. Zamonaviy korxonalar faoliyati davomida yuzaga keladigan ma'lumotlar oqimi (buxgalteriya hisobi, bank operatsiyalari, soliq ma'lumotlari, bozor indikatorlari va boshqalar) an'anaviy usullar orqali to'liq tahlil qilinishi qiyin bo'lgan murakkab tizimni tashkil etadi. SI algoritmlari ushbu ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash, ular orasidagi yashirin bog'liqliklarni aniqlash hamda muhim qarorlar qabul qilish uchun zarur bo'lgan analitik xulosalarni shakllantirish imkonini beradi. Shu jihatdan, sun'iy intellekt moliyaviy tahlilda nafaqat yordamchi vosita, balki strategik boshqaruv elementiga aylanib bormoqda.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, SI asosidagi tizimlar korxonalar moliyaviy faoliyatini kompleks baholashda bir nechta muhim ustunliklarga ega. Birinchidan, ular real vaqt rejimida monitoringni ta'minlab, moliyaviy ko'rsatkichlarning o'zgarishini tezkor aniqlaydi. Ikkinchidan, mashinaviy o'rganish modellari asosida risklarni oldindan prognozlash imkoniyati yuzaga keladi. Masalan, likvidlik darajasining pasayishi yoki qarzdorlikning ortishi kabi holatlar tizim tomonidan erta bosqichda aniqlanib, tegishli choralar ko'rish imkonini

beradi. Uchinchidan, inson omiliga bog'liq subyektiv xatoliklar kamayadi va qaror qabul qilish jarayoni yanada obyektiv tus oladi.

Hududlar kesimida olib borilgan tahlillar moliyaviy ko'rsatkichlarning hududiy jihatdan sezilarli darajada farqlanishini ko'rsatdi. Rivojlangan infratuzilma, yuqori investitsion faollik va keng raqamli imkoniyatlarga ega hududlarda korxonalar barqaror moliyaviy natijalarga erishmoqda. Bunday hududlarda rentabellik yuqori, likvidlik ko'rsatkichlari barqaror hamda moliyaviy risk darajasi nisbatan past bo'ladi. Aksincha, iqtisodiy infratuzilmasi yetarlicha rivojlanmagan hududlarda faoliyat yurituvchi korxonalarda moliyaviy beqarorlik holatlari ko'proq kuzatiladi. Bu holat, avvalo, resurslardan samarali foydalanish darajasi pastligi, investitsiya oqimining yetarli emasligi hamda raqamli texnologiyalarni joriy etishdagi muammolar bilan izohlanadi.

Shu bilan birga, hududiy tafovutlar faqat iqtisodiy omillar bilan cheklanib qolmaydi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, inson kapitali darajasi, innovatsion faoliyatning rivojlanganligi, logistika infratuzilmasi va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligi ham korxonalar moliyaviy holatiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Masalan, yuqori malakali kadrlar mavjud bo'lgan hududlarda SI texnologiyalarini joriy etish tezroq amalga oshiriladi va bu, o'z navbatida, moliyaviy natijalarning yaxshilanishiga olib keladi.

Natijada, hududlar kesimida moliyaviy tahlilni amalga oshirishda differensial yondashuv zarurligi yuzaga keladi. Ya'ni, har bir hududning o'ziga xos iqtisodiy sharoitlari, resurs salohiyati va rivojlanish darajasi hisobga olingan holda tahlil va boshqaruv qarorlari ishlab chiqilishi lozim. Bu esa SI texnologiyalarining yana bir muhim afzalligini — ya'ni moslashuvchan va individual tahlil imkoniyatini namoyon etadi.

Quyida hududlar kesimida moliyaviy ko'rsatkichlarning umumlashtirilgan tahlili keltirilgan bo'lib, u sun'iy intellekt asosida shakllantirilgan model natijalarini ifodalaydi.

1-jadval.

Hududlar kesimida korxonalar moliyaviy holati (model natijalari)

Hudud	Rentabellik (%)	Likvidlik	Risk darajasi
Toshkent shahri	18.5	1.8	Past
Farg'ona viloyati	14.2	1.5	O'rta
Qashqadaryo	10.8	1.3	Yuqori
Andijon	15.6	1.6	O'rta

Mazkur natijalar hududiy differensial yondashuvni qo'llash zarurligini yaqqol namoyon etadi. Ya'ni, korxonalar moliyaviy holatini baholash va ularning barqaror rivojlanishini ta'minlashda yagona universal mexanizmdan foydalanish yetarli emas. Har bir hududning iqtisodiy rivojlanish darajasi, resurs salohiyati, infratuzilma holati hamda investitsion jozibadorligi turlicha bo'lganligi sababli, ularni alohida yondashuv asosida tahlil qilish maqsadga muvofiqdir. Ayniqsa, iqtisodiy jihatdan nisbatan sust rivojlangan hududlarda faoliyat yuritayotgan korxonalarda moliyaviy barqarorlik darajasi pastligi, likvidlik muammolari va yuqori risk ko'rsatkichlari kuzatiladi.

O'zbekiston sharoitida bunday hududlarda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kuchaytirish muhim ahamiyat kasb etadi. Jumladan, soliq imtiyozlari berish, subsidiyalar ajratish, infratuzilmani rivojlantirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish uchun grantlar ajratish kabi choralar korxonalar moliyaviy barqarorligini oshirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, hududlarda biznes muhitini yaxshilash, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish hamda kichik va o'rta biznes subyektlarini qo'llab-quvvatlash orqali iqtisodiy faollikni oshirish mumkin. Bu esa, o'z navbatida, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy nomutanosiblikni kamaytirishga va umumiy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi [16].

2-jadval.

Tarmoqlar kesimida moliyaviy samaradorlik

Tarmoq	Rentabellik (%)	Xarajatlar ulushi (%)	Prognoz
Sanoat	20.3	65	O'sish
Qishloq xo'jaligi	12.1	70	Barqaror
Savdo	17.8	60	O'sish
Xizmatlar	15.4	55	Tez o'sish

Mazkur natijalar sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari iqtisodiyotning asosiy tarmoqlarida samaradorlikni oshirishda muhim omil ekanligini tasdiqlaydi.

Tarmoqlar kesimida olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt va mashinaviy o'rganish (ML) texnologiyalarining iqtisodiyot tarmoqlariga ta'siri bir xil emas. Bu farqlar, avvalo, har bir tarmoqning texnologik darajasi, ma'lumot bilan ishlash imkoniyati, avtomatlashtirish darajasi hamda bozor talabiga moslashuvchanligi bilan izohlanadi. Xususan, sanoat tarmog'ida SI texnologiyalarini joriy etish ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, resurslardan samarali foydalanish va ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish orqali yuqori iqtisodiy samaradorlikni ta'minlaydi. Natijada ishlab chiqarish unumdorligi oshib, korxonalar foydasi ortadi.

Savdo sohasida esa sun'iy intellekt asosan talabni prognozlash, mijozlar xatti-harakatlarini tahlil qilish va logistika jarayonlarini optimallashtirish orqali samaradorlikni oshiradi. Bu esa zaxiralarni boshqarish, narx siyosatini shakllantirish hamda marketing strategiyalarini takomillashtirishda muhim rol o'ynaydi. Shu sababli savdo tarmog'ida SI texnologiyalarining joriy etilishi daromadlarning barqaror o'sishiga olib kelmoqda.

Xizmat ko'rsatish sektorida esa raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektning ta'siri yanada tezkor va sezilarli bo'lib, bu tarmoqda innovatsiyalar yuqori sur'atlarda joriy etilmoqda. Masalan, bank-moliya xizmatlarida avtomatlashtirilgan tizimlar, chat-botlar va risklarni baholovchi algoritmlar keng qo'llanilmoqda. Bu esa xizmat ko'rsatish tezligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish hamda mijozlarga qulaylik yaratishga xizmat qiladi. Natijada xizmatlar sifati oshib, bozor raqobatbardoshligi kuchayadi.

Shu bilan birga, ayrim tarmoqlarda SI texnologiyalarini joriy etish darajasi pastligi ham kuzatiladi. Bu holat, asosan, texnologik infratuzilmaning yetishmasligi, malakali mutaxassislar tanqisligi hamda moliyaviy resurslarning cheklanganligi bilan izohlanadi. Shu bois tarmoqlar kesimida SI texnologiyalarini rivojlantirishda kompleks yondashuv zarur bo'lib, bunda davlat, biznes va ilmiy muassasalar o'rtasidagi hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi.

Amaliy jihatdan qaralganda, SI asosida moliyaviy tahlilning samaradorligini quyidagi misol orqali ko'rish mumkin. Masalan, sanoat korxonasi faoliyati bo'yicha moliyaviy ko'rsatkichlar tahlil qilinib, mashinaviy o'rganish modeli yordamida bankrotlik ehtimoli baholandi.

Mazkur tadqiqot doirasida amaliy misol sifatida UzAuto Motors faoliyati asosida moliyaviy tahlil amalga oshirildi. Ushbu korxonaning tanlanishi uning mashinasozlik sanoatida yetakchi o'rinni egallashi, ishlab chiqarish hajmining yuqoriligi hamda eksport salohiyatining kengligi bilan izohlanadi. Tadqiqotda korxonaning moliyaviy ko'rsatkichlari sun'iy intellekt va mashinaviy o'rganish algoritmlari asosida qayta ishlanib, kompleks baholash amalga oshirildi. Quyida korxonaning asosiy moliyaviy ko'rsatkichlari umumlashtirilgan holda keltirilgan.

3-jadval.

“UzAuto Motors” AJ moliyaviy ko'rsatkichlari

Ko'rsatkich	Qiymat
Aktivlar rentabelligi	13.5%
Joriy likvidlik	1.4
Qarzdorlik darajasi	58%
Sof foyda	5.2 trln so'm
Aktivlar hajmi	45 trln so'm

Jadval ma'lumotlari asosida ko'rish mumkinki, korxonaning aktivlar rentabelligi 13–14 foiz atrofida shakllangan bo'lib, bu ishlab chiqarish faoliyatining nisbatan samarali tashkil etilganligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, joriy likvidlik koeffitsiyentining 1,4 darajada bo'lishi korxonaning qisqa muddatli majburiyatlarni qoplash imkoniyatiga ega ekanligini bildiradi. Mazkur ko'rsatkich moliyaviy barqarorlik nuqtai nazaridan ijobiy baholanadi.

Biroq, jadvaldan ko'rinib turibdiki, qarzdorlik darajasining 58 foizga yaqin bo'lishi korxonada faoliyatida moliyaviy risklar mavjudligini anglatadi. Ayniqsa, tashqi moliyalashtirishga yuqori darajada bog'liqlik global iqtisodiy o'zgarishlar, xususan, valyuta kursining tebranishi va tashqi bozordagi talabning pasayishi sharoitida korxonada barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Sun'iy intellekt asosida o'tkazilgan tahlil natijalari ushbu ko'rsatkichlarni yanada chuqurroq baholash imkonini berdi. Xususan, model hisob-kitoblariga ko'ra, korxonaning umumiy moliyaviy barqarorlik indeksi 0,7 dan yuqori darajada shakllangan bo'lib, bu uning faoliyati nisbatan barqaror ekanligini bildiradi. Shu bilan birga, bankrotlik ehtimoli 18–20 foiz diapazonda baholanib, bu ehtiyotkor boshqaruv choralarini talab etuvchi daraja sifatida talqin etiladi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, korxonaning asosiy muammolari sifatida ishlab chiqarish tannarxining

yuqori ulushi, qarz yukining sezilarli darajada mavjudligi hamda eksport bozorlariga qaramlik ajralib turadi. Shu sababli, moliyaviy barqarorlikni oshirish uchun qarz portfelini optimallashtirish, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va bozor diversifikatsiyasini kengaytirish zarur hisoblanadi.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt texnologiyalarini ishlab chiqarish va boshqaruv jarayonlariga keng joriy etish orqali operatsion samaradorlikni oshirish mumkin. Masalan, ishlab chiqarishni rejalashtirishda mashinaviy o'rganish (ML) algoritmlaridan foydalanish resurslarni optimal taqsimlash imkonini beradi, bu esa xarajatlarni qisqartirish va foydani oshirishga xizmat qiladi. Bu esa sun'iy intellekt texnologiyalarining amaliy jihatdan qaror qabul qilish jarayonida naqadar muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi [4].

Shu bilan birga, tadqiqot natijalari SI texnologiyalarini joriy etishda ayrim muammolar mavjudligini ham ko'rsatdi. Xususan, ma'lumotlar sifati yetarli emasligi, malakali mutaxassislar tanqisligi hamda ayrim hududlarda raqamli infratuzilmaning rivojlanmaganligi ushbu texnologiyalarning samaradorligini cheklaydi.

Umuman olganda, sun'iy intellekt va mashinaviy o'rganish texnologiyalaridan foydalanish korxonalar moliyaviy holatini chuqur va kompleks tahlil qilish, risklarni oldindan aniqlash hamda samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonini beradi. Bu esa iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot yakunlari shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt va mashinali o'rganish texnologiyalarini korxonalar moliyaviy faoliyatini hududlar hamda tarmoqlar kesimida tahlil qilish jarayonlariga integratsiya qilish iqtisodiy tahlilning mazmunini tubdan yangilaydi. An'anaviy usullardan farqli ravishda, ushbu yondashuv katta hajmdagi ma'lumotlarni kompleks qayta ishlash, ularning ichki bog'liqliklarini aniqlash hamda kelgusidagi rivojlanish tendensiyalarini oldindan baholash imkonini yaratadi. Bu esa boshqaruv qarorlarining ilmiy asoslanganligini oshiradi.

Tadqiqot natijalari hududlar kesimida korxonalar moliyaviy ko'rsatkichlari bir xil shakllanmasligini, balki ularning o'ziga xos iqtisodiy sharoitlarga bog'liq holda farqlanishini ko'rsatdi. Xususan, infratuzilmaning rivojlanganlik darajasi, investitsion jozibadorlik, raqamli texnologiyalarning qo'llanish darajasi hamda inson kapitalining sifati ushbu tafovutlarning asosiy omillari sifatida namoyon bo'ladi. Shu sababli moliyaviy tahlilni amalga oshirishda yagona standart yondashuvdan ko'ra, hududiy xususiyatlarni hisobga oluvchi moslashuvchan va differensial yondashuvni qo'llash maqsadga muvofiqdir.

Tarmoqlar kesimidagi tahlillar esa sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'siri bir xil emasligini ko'rsatdi. Ayniqsa, sanoat va xizmat ko'rsatish sohalarida ushbu texnologiyalar yuqori samaradorlikni ta'minlayotgan bo'lsa, ayrim tarmoqlarda infratuzilma va kadrlar bilan bog'liq muammolar ularning keng joriy etilishiga to'sqinlik qilmoqda. Amaliy misol sifatida ko'rib chiqilgan korxonalar faoliyati ham SI asosidagi tahlil vositalari moliyaviy risklarni oldindan aniqlash va barqarorlikni baholashda muhim ahamiyat kasb etishini tasdiqladi.

Yuqoridagi xulosalardan kelib chiqib, quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqildi:

Birinchiidan, korxonalar moliyaviy holatini tahlil qilishda sun'iy intellekt va mashinali o'rganish texnologiyalarini keng joriy etish zarur. Bunda, ayniqsa, real vaqt rejimida ishlovchi analitik platformalarni yaratish va joriy etish muhim ahamiyatga ega.

Ikkinchiidan, hududlar kesimida iqtisodiy rivojlanish darajasini inobatga olgan holda differensial moliyaviy boshqaruv mexanizmlarini ishlab chiqish lozim. Kam rivojlangan hududlarda infratuzilmani yaxshilash, raqamli texnologiyalarni joriy etishni rag'batlantirish hamda investitsion muhitni yaxshilash ustuvor vazifa hisoblanadi.

Uchinchiidan, sun'iy intellekt texnologiyalarini qo'llash uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar bazasini shakllantirish va ularning sifatini oshirish muhimdir. Shu maqsadda yagona integratsiyalashgan axborot tizimlarini rivojlantirish tavsiya etiladi.

To'rtinchiidan, malakali kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish zarur. Oliy ta'lim muassasalarida sun'iy intellekt, data analytics va moliyaviy texnologiyalar yo'nalishlari bo'yicha mutaxassislar tayyorlashni kengaytirish lozim.

Beshinchiidan, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish orqali sun'iy intellekt texnologiyalarini iqtisodiyot tarmoqlariga joriy etish samaradorligini oshirish mumkin. Bu borada grantlar, subsidiyalar va soliq imtiyozlari kabi qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish maqsadga muvofiqdir.

Qisqacha xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt va mashinali o'rganish texnologiyalaridan samarali foydalanish korxonalar moliyaviy barqarorligini ta'minlash, risklarni kamaytirish hamda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga erishishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida, PF-6079-son Farmoni. <https://lex.uz/docs/-5030957>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-fevraldagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida", PQ-4996-son qarori. <https://lex.uz/docs/-5297046>
3. Shavkat Mirziyoyev. (2017–2026). Sun'iy intellektni joriy etish va rivojlantirishga oid nutqlar. <https://president.uz/uz>
4. Alisher o'g'li, A. H., & Madaminjon o'g'li, M. B. (2025). Raqamli texnologiyalar asrida operativ tahlilning imkoniyatlari. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 60(1), 63–69.
5. Latifovich, I. S. (2025). Sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyot sohalarida qo'llash samaradorligi. *Образование, наука и инновационные идеи в мире*, 83(4), 128–135.
6. Городнова, Н. В. (2021). Применение искусственного интеллекта в бизнес-сфере: современное состояние и перспективы. *Вопросы инновационной экономики*, 11(4), 1473–1492.
7. Бедненко, Ф. А. (2023). Использование искусственного интеллекта в финансовом менеджменте организации для улучшения управления финансами. *Экономика строительства*, (8), 43–46.
8. Парамонов, Е. С., Иванцов, К. А., & Мирончук, В. А. (2024). Исследование востребованности применения методов машинного обучения в цифровой экономике. *Beneficium*, (1(50)), 22–30.
9. Соболева, И. А., & Осипов, А. Л. (2025). Классификация федеральных округов по уровню цифровизации малых предприятий. *Международный научно-исследовательский журнал*, (7(157)).
10. Qizi, R. D. A. (2024). Raqamli iqtisodiyot sharoitida buxgalteriya hisobi va hisobotining rivojlanish bosqichlari. *Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика)*, (6), 10–19.
11. Razzaqova, D. A. Q. (2021). Raqamli iqtisodiyot sharoitida buxgalteriya hisobini avtomatlashtirishning roli va ahamiyati. *Scientific Progress*, 2(8), 243–249.
12. Dilshod, Q. (2025). Sun'iy intellektning O'zbekiston iqtisodiyotidagi o'rni. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 58(1), 184–192.
13. Muradov, B. X., & Mamutov, O. A. (2025). Sun'iy intellektdan foydalangan holda sanoat korxonalarini boshqarish samaradorligini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy strategiyasi. *Строительство и образование*, 4(4), 177–184.
14. Abdiyev, O. (n.d.). Sun'iy intellekt texnologiyalarining moliyaviy risk boshqaruvidagi xalqaro va milliy amaliyoti. *Green Economy and Development*, 3(12).
15. Кюрчевский, А. В., & Константинова, С. А. (2025). Применение ИИ-технологий в оценке бизнеса. *Вестник Академии знаний*, (3(68)), 249–257.
16. Николаев, М. А., Махотаева, М. Ю., & Гусарова, В. Н. (2020). Анализ влияния процессов цифровизации на экономическое развитие регионов. *π-Economy*, 13(4), 46–56.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100